

CENTRUL DE
RESURSE JURIDICE
DIN MOLDOVA

Data: 25 noiembrie 2019
Subiect: **Opinie cu privire la proiectul legii pentru modificarea Constituției (sistemul judiciar – art. 116, 121, 121¹, 122 și 123) expediat de Ministerul Justiției pentru consultări la 16 octombrie 2019**
Adresată: Ministerului Justiției
Persoana de contact: *Adriana Dodon, Consultant, Direcția elaborare acte normative, Ministerul justiției,*
tel: (022) 20-14-27, e-mail: adriana.dodon@justice.gov.md
Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org), persoane de contact: Nadejda Hriptievschi (nadejda.hriptievschi@crjm.org)

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL

Considerații generale:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) salută elaborarea și publicarea pentru consultări publice a proiectului de lege pentru modificarea Constituției (art. 116, 121, 121¹, 122 și 123), expediat la 16 octombrie 2019 și către CRJM. Proiectul de lege este unul important pentru asigurarea independenței și responsabilității sistemului judecătoresc. CRJM a prezentat anterior două opinii la un proiect de lege similar, disponibile aici: <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/10/2015-10-05-CRJM-Opinie-ModifConst-Jud.pdf> (5 octombrie 2015) și aici: http://crjm.org/wp-content/uploads/2017/06/2017-06-23-opinie-ModifConst-Jud_CRJM.pdf (23 iunie 2017). Regretăm că de două ori Parlamentul a eșuat adoptarea acestuia și sperăm cel puțin că de această dată inițiativa legislativă nu va eșua. Salutăm faptul că, la elaborarea proiectului de lege actual, Ministerul Justiției a luat în calcul Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2018)003 din 19 martie 2018 cu privire la proiectul de lege precedent. Susținem proiectul propus pentru consultări publice, cu o singură excepție cu privire la care prezentăm mai jos propuneri pentru a fi considerate la definitivarea proiectului de lege (art. 122 alin. (1) ce ține de componența Consiliului Superior al Magistraturii și anume formularea și modul generic de numire a membrilor ne-judecători).

Comentarii punctuale:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău, Republica Moldova

+37322843601

+37322843602

contact@crjm.org

www.crjm.org

CRJM.org

CRJMoldova

Nr.	Textul propus de Ministerul Justiției	Modificări propuse de CRJM	Text final propus	Argumente
1.	<p>Art. 122 alin. (1): (1) Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din judecători, aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelele instanțelor judecătorești și din persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și morală, cu experiență în domeniul dreptului care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic.</p>	<p>Art. 122 alin. (1): (1) Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din judecători, aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelele instanțelor judecătorești, și din persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și <u>integritate morală, cu experiență în domeniul dreptului</u> care nu activează în <u>cadru</u> <u>organelor</u> <u>puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic</u> <u>sectorul guvernamental, numiți prin concurs public, transparent și în bază de merit.</u></p>	<p>Art. 122 alin. (1): Consiliul Superior al Magistraturii este constituit din judecători, aleși de Adunarea Generală a Judecătorilor, reprezentând toate nivelele instanțelor judecătorești, și din persoane care se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate, care nu activează în sectorul guvernamental, numiți prin concurs public, transparent și în bază de merit.</p>	<p>Propunem înlocuirea cuvântului „morală” cu cuvântul „integritate” din cadrul art. 122 alin. (1) cu referire la membrii Consiliului Superior al Magistraturii care nu sunt judecători. Cuvântul „integritate” este mult mai clar și previzibil și legea organică ce va detalia condițiile va putea specifica mai clar condițiile de eligibilitate. Acest termen este utilizat și în Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2018)003 din 19 martie 2018 cu privire la proiectul precedent de lege de modificare a Constituției cu privire la sistemul judiciar (a se vedea alin. 62).</p> <p>La fel, pentru claritate și simplificarea textului, propunem înlocuirea sintagmei „cu experiență în domeniul dreptului care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic” din art. 122 alin. (1) cu sintagma „care nu activează în sectorul guvernamental”. Considerăm că nu este cazul pentru stabilirea condiției ce ține de „experiență în domeniul dreptului” în Constituție, această condiție nefiind una indispensabilă pentru calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, având în vedere competențele largi ale acestuia și, respectiv, membri pot fi și persoane care au experiență în domeniul administrării publice, economic, jurnalistic etc, experiența în domeniul dreptului putând fi un avantaj dar nu condiție esențială. Dacă însă legislatorul va decide că este esențială experiența în domeniul dreptului, aceasta fa putea fi inclusă în legea organică ce ține de organizarea și funcționarea Consiliului.</p> <p>De asemenea, considerăm că sintagma „care nu activează în cadrul organelor puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic” este prea vagă, afilierea politică nefiind un termen clar și previzibil. De aceea propunem o sintagmă mai simplă și</p>

Nr.	Textul propus de Ministerul Justiției	Modificări propuse de CRJM	Text final propus	Argumente
				<p>anume „care nu activează în sectorul guvernamental”, care ulterior poate fi desfășurată în legea organică. Afilierea politică ar putea fi clarificată în legea organică prin termeni mai clari, cum ar fi „să nu fie membru de partid în ultimii XXX ani” etc.</p> <p>În final, propunem includerea sintagmei ce ține de modul de numire a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii care nu sunt judecători și anume sintagma: „numiți prin concurs public, transparent și în bază de merit”. Formularea curentă a art. 122 alin. (1) nu include și modul de numire a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, care nu sunt aleși de judecători. Acest aspect a fost punctat în Opinia Comisiei de la Veneția CDL-AD(2018)003 din 19 martie 2018, care a recomandat includerea prevederilor ce țin de modul de numire a membrilor respectivi (a se vedea alin. 61 și 68 ale Opinieii). Propunerea este făcută în contextul implementării recomandărilor respective ale Comisiei de la Veneția.</p>

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău, Republica Moldova